

حمایت از تولیدات داخلی؛ جاده‌ای یک‌طرفه

نویسنده: مهندس علیرضا حائری - عضو هیئت مدیره جامعه متخصصین نساجی ایران

در خبرها و از قول رضا رحمانی معاونت طرح و برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت آمده بود که در نشست که بین معاونین و مدیران کل آن وزارتخانه برگزار گردیده است، به این مفهوم مشترک رسیدیم که در سال جاری معادل یازده میلیارد دلار از کالاهای وارداتی سال قبل را داخلی‌سازی کنیم

از اهداف این نشست: ایجاد اشتغال، مبارزه با بیکاری، رونق صنایع داخلی، افزایش ثروت ملی، جلوگیری از خروج ارز از کشور، افزایش صادرات، مقابله با تحریم و حرف‌های خوب بسیار دیگر عنوان شده است. البته در این نشست فقط به بیانیه‌های مطبوعاتی و تبلیغاتی بسنده نشده و اهدافی نیز در راستای اجرای این برنامه برای برخی از صنایع نیز تعریف شده است. مثلاً در حوزه منسوجات، افزایش ۷۰۰ میلیون دلاری در تولیدات این بخش هدف‌گذاری شده است و ۴۰۰ میلیون دلار هم برای افزایش تولید در بخش پوشاک در نظر گرفته شده است و ۱۰۰ میلیون دلار هم برای بخش چرم تعیین شده است و در مجموع یک میلیارد و دویست میلیون دلار افزایش تولیدات در شش ماهه باقیمانده از سال جاری برای بخش نساجی و پوشاک و چرم هدف‌گذاری گردیده است. سایر بخش‌ها نیز ملزم به افزایش تولیدات خود بین ۱۰۰ میلیون دلار تا دو میلیارد دلار شده‌اند که حتماً تمامی این اعداد و ارقام با تایید بالاترین مقام آن بخش، یعنی معاونت مربوطه تعیین گردیده و قابل دسترسی می‌باشد.

برنامه ای بسیار خوب و مفید و در راستای تحقق اقتصاد مقاومتی و تلاشی از سوی بدنه وزارت صنعت، معدن و تجارت برای مقابله جدی و عملی با تحریم‌های پیش رو. واضح است که در صورت تحقق این هدف در سال جاری و در شش ماهه دوم سال جاری، با کاهش وارداتی معادل یازده میلیارد دلار مواجه خواهیم بود که تاثیر زیادی بر تثبیت نرخ ارز و همچنین مثبت شدن تراز تجاری کشور خواهد داشت و گام موثری در رهایی از وابستگی به واردات کالا خواهد بود که جا دارد در همین‌جا از مبتکر این نشست و سایر معاونین محترم وزارتخانه تقدیر و تشکر بعمل آوریم هر چند که از جزئیات اجرایی این برنامه و نحوه عمل آن حرفی زده نشده

است. به همین دلیل سوالاتی به ذهن خواننده خطور می‌کند و اما چند سوال:

۱- آیا قرار است که برای افزایش تولیدات هدف‌گذاری شده به ارزش یازده میلیارد دلار که در نظر گرفته شده و تعیین گردیده است، ظرفیت‌های جدیدی ایجاد کنیم؟ خطوط تولید فعلی را نوسازی و توسعه دهیم؟ که در این صورت اجرای پروژه‌های توسعه‌ای و ایجاد هم بار مالی و ارزی خواهد داشت و هم زمانبر بوده و محصول آن به امسال نمیرسد، لذا می‌توان برای افزایش تولیدات آن برای سال‌های آتی برنامه ریزی نمود، ضمناً آیا این سرمایه‌گذاری‌ها قرار است توسط دولت انجام شود یا بخش خصوصی؟ اگر محرجی آن بخش خصوصی خواهد بود که نمی‌توان با این صراحت از انجام آن حرف زد. دولت هم که دیر زمانی است که در بخش‌هایی مانند نساجی و پوشاک و یا سایر حوزه‌ها سرمایه‌گذاری نمی‌نماید و اصولاً بیش از هفتاد هزار طرح استانی و ملی نیمه کاره در کشور وجود دارد که دولت توان اتمام آنها را نداشته و مترصد واگذاری آن به بخش خصوصی است و لذا توان آغاز طرح‌های جدید را ندارد.

۲- اگر منظور از این افزایش تولید، استفاده از ظرفیت‌های خالی موجود در کشور است که بنظر می‌رسد، منظور همین است، سوال اینجاست که به چه صورتی انجام خواهد شد. عمده‌دلیلی که بخشی از ظرفیت‌های نصب‌شده در کشور در سال‌های اخیر بلااستفاده مانده، کمبود نقدینگی، مشکلات رکود در اقتصاد کشور و مهمتر از همه کاهش قدرت خرید مردم می‌باشد. آیا رفع همه این مشکلات در حوزه مسئولیت و توان و اختیارات معاونین محترم وزارتخانه می‌باشد؟ اگر جواب بلی است، چرا تا کنون اقدامی در راستای رفع این مشکلات بعمل نیامده و اصولاً چرا گذاشتیم تا وضع به اینجا برسد که بیش از یازده میلیارد دلار از ظرفیت سالیانه صنایع در کشور بلااستفاده بماند؟

اگر هم این ظرفیت‌های خالی توان تولید کالایی را داشته که قابلیت صادرات داشته است، چرا تا کنون این امکان را نادیده گرفته بودیم؟

مگر در سال ۱۳۹۵، مسئولین همین وزارت صنعت، معدن و

تجارت وعده بازگرداندن ده هزار واحد تولیدی به چرخه تولید را که یا تعطیل شده بودند و یا زیر ظرفیت کار می‌کردند را با بودجه‌های نجومی تحت عنوان تامین نقدینگی نمی‌دادند؟ و این موضوع هفته‌ها به سوژه تبلیغاتی و رسانه‌ای برخی از مدیران وزارتخانه تبدیل نشده بود؟ چه شد؟ آیا به چرخه تولید بازگشتند؟ تولیداتشان چه بود و چه شد؟ چرا این بازگشت گروهی تاثیری بر روند کلی اقتصاد، تراز تجاری خارجی کشور و تولید ناخالص داخلی نداشت؟ چرا تاثیری در روند کاهش واردات کالای ساخته شده به کشور نداشت؟ چرا باعث ارزانی کالا در بازار داخل نشد؟؟ چرا گزارشی از سوی وزارت صمت و معاونت تولید آن وزارتخانه از نتایج حاصل از بازگشت این ده هزار واحد تولیدی به چرخه تولید داده نشد؟ اسامی این ده هزار واحد تولیدی که از اعتبارات تخصیص یافته استفاده کردند، چه بود و در چه حوزه‌های تولید داشتند؟ آیا با وجود بازگشت آن ده هزار واحد صنعتی به چرخه تولید است که باز هم معادل یازده میلیارد دلار ظرفیت بلا استفاده در صنایع کشور داریم که اینک پروژه فعالسازی آن دوباره کلید خورده است؟

امیدوارم که این بار این پروژه بار مالی سنگین برای اقتصاد کشور نداشته باشد که دیگر غیر قابل تحمل است.

۳- آیا اعداد و ارقام تعیین شده قابلیت اجرایی هم دارد؟ آیا هر معاونتی مسئولیت این افزایش تولید در حوزه وظایف خود را می‌پذیرد؟ و اگر این اهداف محقق نشد، کسی یا مسئولی پاسخگو خواهد بود و یا اینکه این برنامه نیز مانند سایر برنامه‌های اعلام شده در سایر حوزه‌ها، بیشتر جنبه تبلیغاتی و ژورنالیستی خواهد داشت و این بار هم عایدی از این رهگذر نصیب اقتصاد کشور نخواهد داشت.

علی‌احوال، به امید تحقق برنامه‌ها و اهداف تعیین شده در این پروژه بزرگ ملی، تا پایان سال منتظر مینشینیم و چشم به راه ارائه آمار خوشایند از سوی معاونت طرح و برنامه وزارت صمت از افزایش تولیدات داخلی، استفاده از ظرفیت‌های خالی در صنایع کشور و کاهش میلیارد دلاری واردات و جهش مثبت تراز تجاری کشور می‌مانیم.